नेपाल सरकार
शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय
शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र
सानोठिमी, भक्तपुर

वैयक्तिक शैक्षिक योजना
(Individualized Education Plan-IEP)

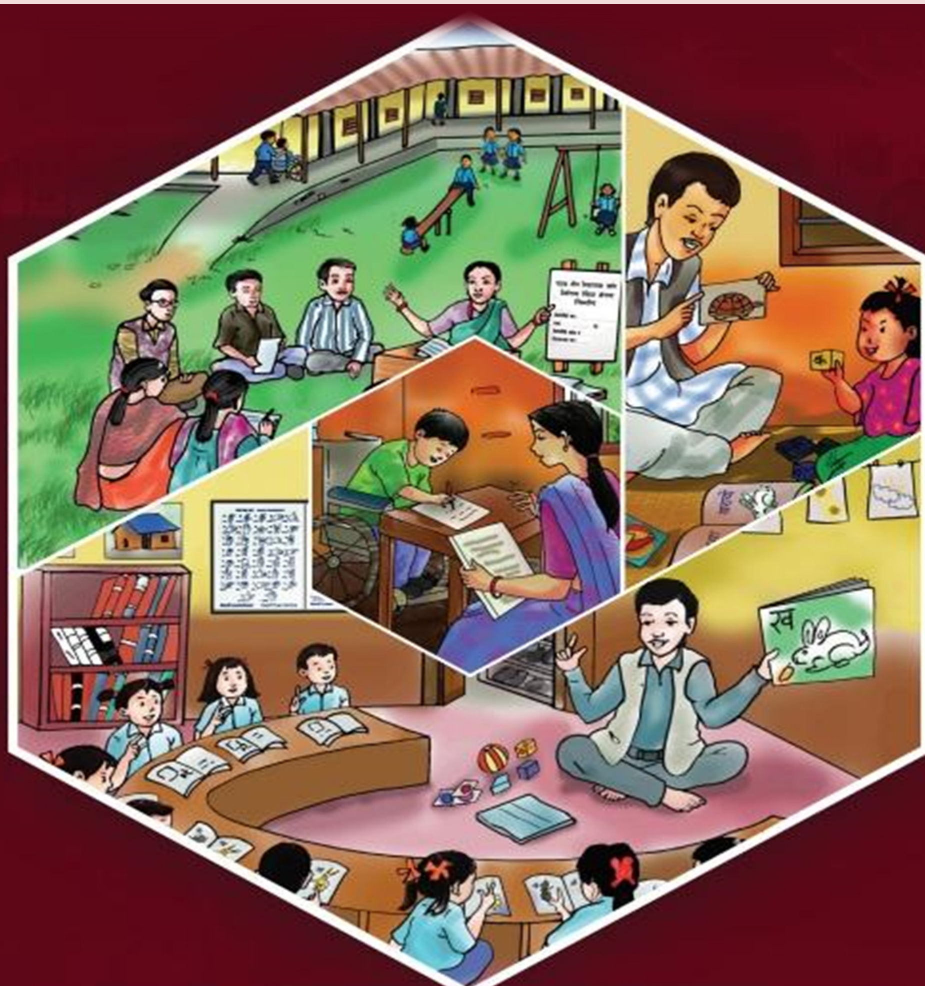

विद्यार्थीको नामः .... कक्षाः .... शैक्षिक सत्रः ....

विद्यार्थीको **IEMIS ID:** .... विद्यालयको **IEMIS ID:** ....

विद्यालयको नामः .... ठेगानाः ....

वैयक्तिक शैक्षिक योजना परिचय

अपाङ्गता भएका र विशेषगरी सिकाइमा कठिनाइ भएका विद्यार्थीको सिकाइ सिप सुधार गर्न सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले यो वैयक्तिक शैक्षिक योजना पुस्तिका तयार गरिएको हो। यस पुस्तिकामा विद्यार्थीको व्यक्तिगत विवरण, सबल पक्ष, कठिनाइ, रुचि तथा अतिरिक्त सहायता जस्ता विषयहरू समावेश गरिएका छन् । विद्यार्थीको योजना बनाउनुपूर्व अवस्था पहिचान महत्त्वपूर्ण हुने भएकाले विद्यार्थीका तीन ओटा मुख्य पक्षहरू आधारभूत सिप सिकाइ (स्वावलम्बन सिप, शारीरिक विकास, सामाजिक सिप, संवेगात्मक सिप तथा सञ्चार सिप), भाषिक सिप सिकाइ तथा गणितीय सिपमा केन्द्रित रही अवस्था तथा आवश्यकता पहिचान गरेर योजना बनाई सिकाइ सहजीकरण गर्नुपर्दछ ।प्रयोगकर्ताको सहजताका लागि यस पुस्तिकामा आवश्यकता पहिचान रूजु सूची राखिएको छ, जसको आधारमा विद्यार्थीको आवश्यकता पहिचान गरी सहयोगको योजना बनाई कार्यान्वयन गर्न सहयोग पुग्ने छ ।

वैयक्तिक शैक्षिक योजना कक्षा शिक्षकले अभिभावकको अनिवार्य उपस्थिति र आवश्यकता अनुरूप सम्बन्धित सरोकारवालाको समेत सहभागिता र सहकार्यमा तयार गर्नुपर्दछ । वैयक्तिक शैक्षिक योजना कार्यान्वयनका लागि मुख्य जिम्मेवारी कक्षा शिक्षक र अभिभावकको भएतापनि अतिरिक्त सेवाका लागि आवश्यकता अनुरूप परामर्शकर्ता, थेरापिस्ट, चिकित्सक वा अन्य सम्बन्धित सरोकारवालाको समेत भूमिका हुन सक्दछ । स्रोत कक्षा तथा विशेष विद्यालयमा आवासीय रूपमा बस्ने विद्यार्थीको अभिभावक सहभागी हुन नसकेमा सम्बन्धित कक्षा शिक्षकले नै योजना तयार गर्नुपर्दछ । यस वैयक्तिक शैक्षिक योजनाअनुरुप सबै प्रकारका अपाङ्गता भएका तथा विशेष प्रकारका कठिनाइ भएका विद्यार्थीलाई सबै क्षेत्रहरू उपयुक्त नहुन सक्दछ । उदाहरणका लागि बहिरा विद्यार्थीका लागि ध्वनि सचेतीकरण तथा दृष्टिविहीन विद्यार्थीका लागि रङ पहिचान जस्ता कार्यहरू अनुपयुक्त हुन्छ । तसर्थ योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनकर्ताले विद्यार्थीको अवस्था तथा आवश्यकतामा केन्द्रित रहि योजना बनाइ कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।

प्रकाशकः शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र

प्रकाशन सहयोगः सबैका लागि पढाइ कार्यक्रम

प्रकाशनः २०७६ (पहिलो संशोधन २०७९)

© प्रकाशकमा

हाम्रो भनाइ

विद्यालय शिक्षाको गुणस्तर बढाउन विद्यार्थीको अवस्था र आवश्यकताअनुरुपका शैक्षिक क्रियाकलापहरूको योजना र तिनको प्रभावकारी कार्यान्वयन पक्ष महत्त्वपूर्ण हुन्छ । विद्यार्थीको सिकाइ सुधारका लागि आवश्यकता पहिचान, क्रियाकलापहरूको योजना निर्माण तथा कार्यान्वयनका लागि शिक्षक र अभिभावक तथा सम्बन्धित सरोकारवालाहरू जिम्मेवार हुनुपर्दछ । विद्यार्थीको सिकाइ सुधारका लागि घर तथा विद्यालयमा उचित र आवश्यकता केन्द्रित शैक्षिक क्रियाकलाप हुन सकेको खण्डमा शिक्षण सिकाइ प्रभावकारी हुन्छ । प्रभावकारी शिक्षण सिकाइबाट नै गुणस्तरीय शिक्षाको अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

अपाङ्गता तथा विशेष प्रकारका कठिनाइ भएका विद्यार्थीको सिकाइ सुधार गर्ने उद्देश्यले नेपाल सरकार, शिक्षा विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालय, शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र, विश्व शिक्षा र ह्यान्डिक्याप इन्टरनेसनलको सहकार्य तथा स्थानीय साझेदार संस्थाहरू (OPDs) को समन्वयमा तयार गरिएको हो । अपाङ्गता तथा विशेष प्रकारका सिकाइमा कठिनाइ भएका विद्यार्थीको सबल पक्ष, कठिनाइ, रुचि तथा आवश्यकताहरू समान प्रकारका नहुन सक्दछन् । सिकाइ सुधारका लागि गरिने क्रियाकलाप, विधि, शैक्षिक तथा सहायक सामग्री तथा मूल्याङ्कन जस्ता पक्षहरू विद्यार्थीको आवश्यकता र अवस्था अनुरूप गर्न सकेमा मात्र सिकाइ सुधार गर्न मद्दत पुग्दछ । यस सन्दर्भमा शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्रले सबैका लागि पढाइ कार्यक्रमसँगको सहकार्यमा अपाङ्गता तथा विशेष प्रकारका कठिनाइ भएका विद्यार्थीको सिकाइ सुधार गर्नका लागि यो वैयक्तिक शैक्षिक योजना पुस्तिका तयार गरेको छ ।

यो पुस्तिका सबैका लागि पढाइ कार्यक्रमअन्तर्गत वि.सं. २०७६ सालमा तयार गरिएको हो । साथै यसको पहिलो परिमार्जन वि.सं. २०७९ सालमा भएको छ । पुस्तिका तयार गर्नमा आवश्यक सल्लाह, सुझाव तथा सहयोग पुर्याउनुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरू तथा कार्यक्रम प्राविधिक समिति, सहयोगी संस्था विश्व शिक्षा तथा ह्यान्डिक्याप इन्टरनेसनल र सबैका लागि पढाइ कार्यक्रमप्रति आभार व्यक्त गर्दै रचनात्मक सुझाव र सल्लाहका लागि केन्द्र सदैव हार्दिक धन्यवाद प्रकट गर्न चाहन्छ ।

वि.सं. २०७९ (पहिलो संशोधनसहित)

शिक्षा तथा मानव स्रोत विकास केन्द्र

सानोठिमी, भक्तपुर

विद्यार्थीको विवरण

विद्यार्थीको फोटो

विद्यार्थीको नामः .... कक्षाः ....

जन्म मिति .... लिङ्गः ☐ छात्र ☐ छात्रा मातृभाषाः ....

अपाङ्गताको प्रकारः .... वर्गः .... विशेष कठिनाइः ....

अभिभावकको नामः .... नाताः .... सम्पर्क नम्बरः ....

सबल पक्ष	कठिनाइ	रुचि	अतिरिक्त सहायता आवश्यक

अवस्था र आवश्यकता पहिचान रुजु सूची

क्र.सं.	क्षेत्रगत विवरण	सुरुको अवस्था (√)		वार्षिक रूपमा योजना कार्यान्वयनपश्चात्को अवस्था (√)	
		सक्ने	नसक्ने	सक्ने	नसक्ने
१. आधारभूत सिप सिकाइ (स्वावलम्बन सिप, शारीरिक विकास, सामाजिक सिप, संवेगात्मक सिप तथा सञ्चार सिप)					
क)	**स्वावलम्बन सिपको अवस्था**				
१.१	चर्पीमा दिसापिसाब गर्न				
१.२	हात, मुख, खुट्टाहरू धुन				
१.३	दाँत माझ्न				
१.४	र्‍याल नियन्त्रण गर्न वा पुछन तथा सिँगान पुछन				
१.५	कपाल कोर्न तथा कपाल बाँधन				
१.७	खानेकुरा चिन्न				
१.८	खानेकुरा ठिक तरिकाले खान				
१.९	खानेकुरा तोकिएको स्थानमा बसेर खान				
१.१०	आफ्नो आवश्यकताअनुसार खान				
१.११	आफ्नो आवश्यकताअनुसार पानी पिउन				
१.१२	खानेकुराका भाँडाहरू समाउन तथा राख्न				
१.१३	खाएका भाँडाकुँडा ठिक ठाउँमा राख्न				
१.१४	फोहोर वस्तु डस्टबिन वा निश्चित ठाउँमा राख्न वा फाल्न				
१.१५	परिचित व्यक्तिसँग आफ्नो कुरा बताएर सहयोग माग्न जस्तै भोक, तिर्खा, दिसा, पिसाब, खेल, खेलौना, घुमघाम आदिका बारेमा भन्न वा सङ्केत गर्न				
१.१६	लुगा लगाउन				
१.१७	जुत्ता, चप्पल लगाउन				
१.१८	लुगा, जुत्ता, चप्पल फुकाल्न तथा निश्चित स्थानमा मिलाएर राख्न				
१.१९	दायाँ, बायाँ चिन्न तथा सुल्टो तरिकाले कपडा वा जुत्ता चप्पल लगाउन				
ख)	**शारीरिक विकासको अवस्था**				
	सूक्ष्म मांसपेशी				
१.१	हातखुट्टाका औँलाहरू चलाउन				
१.२	हातका औँलाले ससाना सामग्री वा दानाहरू टिप्न				
१.३	एक इन्चका गेडीले बनेका वा सामग्रीले बनेका मालाहरू उन्न				
१.४	कागजहरू वा पानाहरू दोबार्न तथा फर्काउन				
१.५	बिर्को वा कुनै चिजहरूको ढक्कन खोल्न तथा बन्द गर्न				
१.७	लुगाका टाँकहरू लगाउन, तुना बाँधन				

क्र.सं.	क्षेत्रगत विवरण	सुरुको अवस्था (√)		वार्षिक रूपमा योजना कार्यान्वयनपश्चात्को अवस्था (√)	
		सक्ने	नसक्ने	सक्ने	नसक्ने
१.८	फलफूलका बोक्राहरू फाल्न				
१.९	कैंची समाउन तथा काट्न				
१.१०	कलम तथा अन्य सामग्री समाउन				
	स्थूल मांसपेशी				
१.१	हातखुट्टा चलाउन, हिँड्न, दायाँबायाँ फर्कन तथा तलमाथि गर्न				
१.२	कुनै सामग्री उठाउन, सार्न, राख्न तथा फाल्न				
१.३	सिधा सन्तुलन मिलाएर हिँड्न				
१.४	शरीर हल्लाउन, घुम्न, उफ्रन वा नाच्न				
ग)	**सामाजिक सिप**				
१.१	साथीहरूसँग घुलमिल हुन तथा मिलेर बस्न				
१.२	नम्र भएर बोल्न वा प्रतिक्रिया दिन				
१.३	पालो पर्खिन, समूहमा बस्न				
१.४	आदर तथा माया गर्न				
१.५	निर्देशनको पालना गर्न				
१.७	अनुशासित भएर बस्न				
१.८	आफू, परिवारका सदस्य र साथीको नाता तथा नाम बताउन				
१.९	अरूको सामान सोधेर मात्र लिन वा चलाउन				
घ)	**संवेगात्मक सिप**				
१.१	रमाइलो र दुखको अवस्थामा खुसी वा दुख देखाउन				
१.२	सामग्रीहरूको जतन तथा सुरक्षित गर्नुपर्छ भन्नेबारे सचेत हुन				
१.३	माया गरेको, रिसाएको, गाली गरेको ख्याल गर्न				
१.४	शरीर नाङ्गो हुँदा लाज हुन्छ भन्ने ख्याल गर्न				
१.५	अपरिचित व्यक्ति, वस्तु, जनावर, धारिलो वा तिखो सामग्रीहरूबाट सचेत हुन				
१.७	खोला नाला, भिर, अँध्यारो, आगो, पानी वा जोखिमयुक्त कुराहरूमा सचेत हुन				
१.८	समय र अवस्थाअनुरूप झ्याल ढोकाहरू खोल्न बन्द गर्न, धाराहरू बन्द गर्न जस्ता पक्षहरूमा सचेत हुन				
ङ)	**सञ्चार सिप**				
१.१	बोलाउँदा वा सङ्केत गर्दा प्रतिक्रिया जनाउन				
१.२	बोल्न, हेर्न, सुन्न वा सङ्केत गर्न				
१.३	दोहोरो कुराकानी वा सङ्केत गर्न				
१.४	हाउभाउ गर्न वा सोहीअनुरूप प्रतिक्रिया जनाउन				
१.५	सामान्य प्रश्नहरूको उत्तर दिन वा प्रतिक्रिया दिन				

क्र.सं.	क्षेत्रगत विवरण	सुरुको अवस्था (√)		वार्षिक रूपमा योजना कार्यान्वयनपश्चात्को अवस्था (√)	
		सक्ने	नसक्ने	सक्ने	नसक्ने
२. भाषिक सिप सिकाइ					
क)	**पूर्व सिकाइ**				
१.१	वस्तुको आकार, प्रकार, मात्रा, रङ वा सङ्केत पहिचान गर्न				
१.२	कलम समाएर धर्काहरू कोर्न, रङ भर्ने, खोप्न वा जोड्न				
१.३	सामान्य प्रश्नहरूको उत्तर भन्न वा सङ्केत गर्न				
१.४	बिहान, बेलुका, राती, अँध्यारो तथा उज्यालो पहिचान गर्न				
१.५	वरपरका परिचित वस्तु तथा अवस्थाहरू पहिचान गर्न				
१.७	चरा तथा जनावरका आवाज वा सङ्केत पहिचान तथा नक्कल गर्न				
१.८	ज्ञानेन्द्रियबाट वस्तुको गुण अनुभव अनुरूप तातो, चिसो, गुलियो, अमिलो, तितो, पिरो, नुनिलो, चिप्लो, नरम, खस्रो, बास्ना, गन्ध, मसिनो, पातलो जस्ता पक्षहरू पहिचान गर्न				
१.९	शरीरका अङ्गहरूको पहिचान गर्न				
१.१०	वरपरका वस्तु, जीवजनावर, चराचुरुङ्गी, फलफूलहरू पहिचान गर्न				
१.११	राम्रो, नराम्रो, खतराका सङ्केत, महिलापुरुषको सङ्केतहरूको पहिचान गर्न				
१.१२	वरपरका वा परिचित खानेकुराहरू, तरकारी, मरमसलाहरू पहिचान गर्न				
ख)	**पठन सिप**				
१.१	स्थानीय गीत, कविताहरू तथा अक्षरमात्राहरूको ध्वनि पहिचान वा सङ्केत गर्न तथा लय मिलाएर भन्न वा सङ्केत गर्न				
१.२	वरपर देखिने वा अनुभव गरिने सामग्री, दृष्य चित्र वा वस्तुहरूको पहिचान तथा वर्णन गर्न				
१.३	वर्ण, मात्राहरूको पहिचान तथा उच्चारण वा सङ्केत गर्न				
१.४	परिचित शब्दहरूको उच्चारण वा सङ्केत गर्न, शब्दको अर्थ पहिचान तथा प्रयोग र वर्णन गर्न				
१.५	वर्ण, मात्रा तथा सरल शब्दहरू, छोटो वाक्य वा अनुच्छेदहरू सर्सर्ती पढ्न वा सङ्केत गर्न				
१.७	सुनेका वा पढेका कुराहरू बुझ्न, वर्णन गर्न, सम्झिन, उत्तर भन्न वा सङ्केत गर्न				
१.८	वर्ण, मात्रा, शब्द, अनुच्छेदहरू सार्न, सुनेर लेख्न वा लेखेर देखाउन				
१.९	पढेका वा सिकेका पक्ष, घटना, श्रव्यदृष्यात्मक सामग्रीहरू अनुरूप सम्झिन, सारांश भन्न, लेख्न, वर्णन गर्न				

क्र.सं.	क्षेत्रगत विवरण	सुरुको अवस्था (√)		वार्षिक रूपमा योजना कार्यान्वयनपश्चात्को अवस्था (√)	
		सक्ने	नसक्ने	सक्ने	नसक्ने
१.१०	पदसङ्गति अनुरुप लिङ्ग, वचन, पुरुष, मात्रा, काल जस्ता पक्षहरू मिलाई बोल्न वा सङ्केत गर्न वा लेख्न				
३. गणितीय सिप					
१.१	सामान्य एक, दुई, तीन भन्न, छुट्याउन वा सङ्केत गर्न				
१.२	एक अङ्कले बनेका सङ्ख्या पहिचान गर्न				
१.३	दुई अङ्कले बनेका सङ्ख्या पहिचान गर्न				
१.४	तीन अङ्कले बनेका सङ्ख्या पहिचान गर्न				
१.५	चार वा सोभन्दा बढी अङ्कले बनेका सङ्ख्या पहिचान गर्न				
१.७	अङ्कहरू सार्न, सुनेर लेख्न वा लेखेर देखाउन				
१.८	रूपियाँ, पैसाहरू पहिचान गर्न				
१.९	सामान्य गणितीय चिह्नहरू +, –, × र ÷ पहिचान गर्न				
१.१०	सामान्य गणितीय समस्या जोड गर्न				
१.११	सामान्य गणितीय समस्या घटाउ गर्न				
१.१२	सामान्य गणितीय समस्या गुणन गर्न				
१.१३	सामान्य गणितीय समस्या भाग गर्न				
४. अन्य					

.... त्रैमासिक योजना
(........................ महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः...............

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना

(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... **(माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)**					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना

(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः...............

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना
(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............. विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना
(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... **(माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)**					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना

(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............. विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना

(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना
(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... **(माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)**					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना
(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............. विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना

(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना

(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः...............

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... **(माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)**					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना
(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... **(माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)**					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना
(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............. विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... **(माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)**					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना
(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... **(माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)**					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना

(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... **(माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)**					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना
(........................ महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः...............

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना
(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना

(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना

(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरू:

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना

(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... (माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

.... त्रैमासिक योजना
(......................... महिनादेखि .... महिनासम्म)

योजना बनाएको मितिः .... यस अवधिमा विद्यालय सञ्चालन भएको दिनः............ विद्यार्थीको उपस्थिति दिनः................

विषयगत क्षेत्र	उद्देश्य	क्रियाकलाप	सामग्री	मूल्याङ्कन (१-४)	जिम्मेवारी
आधारभूत सिप सिकाइ ☐ स्वावलम्बन सिप ☐ शारीरिक विकास ☐ सामाजिक सिप ☐ संवेगात्मक सिप ☐ सञ्चार सिप					
भाषिक सिप सिकाइ (नेपाली / मातृभाषा / नेपाली साङ्केतिक भाषा)					
गणितीय सिप					
.... **(माथि छुटेका अन्य क्षेत्र)**					

वैयक्तिक शैक्षिक योजना निर्माणकर्ताहरूः

क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर		क्र.सं.	नाम	पद	हस्ताक्षर

प्रयोग निर्देशनः

- वैयक्तिक शैक्षिक योजना पुस्तिकामा दिइएको विद्यार्थीको व्यक्तिगत विवरण (फोटो, नाम, कक्षा, उमेर, लिङ्ग, मातृभाषा, ठेगाना, अपाङ्गताको प्रकार, वर्ग, कठिनाइ, मिति, अभिभावकको नाम, नाता र सम्पर्क नम्बर) उल्लेख गर्नुहोस् ।
- विद्यार्थीको सबल पक्ष र कठिनाइहरू (क्षेत्रगत जस्तैः आधारभूत सिप सिकाइ, भाषिक सिप, गणितीय सिप केन्द्रित तथा अन्य कुनै थप क्षेत्र समेट्नुपर्ने भए त्यो समेत) विवरण वा अवस्थाहरू भर्नुहोस् ।
- विद्यार्थीका रूचिहरू जस्तै चित्र बनाउने, गीत गाउने, खेल्ने जस्ता पक्षहरू समेत उल्लेख गर्नुहोस् ।
  - वैयक्तिक शैक्षिक योजनाका क्रियाकलाप तय गर्नूपूर्व वार्षिक रूपमा विद्यार्थीको विस्तृत रूपमा अवस्था तथा आवश्यकता पहिचानसम्बन्धी दिइएका क्षेत्रहरूअनुरूप चेकलिस्ट भर्नुहोस् ।
  - साथै दिइएको चेक लिस्टका क्षेत्रअनुरूप वार्षिक रूपमा योजना कार्यान्वयनपश्चात् समग्र रूपमा विद्यार्थीको अवस्था सुधार भए वा नभएको समेत चेकलिस्टमा उल्लेख गर्नुहोस् ।
- आधारभूत सिप सिकाइ क्षेत्रअन्तर्गत तपसिलका पक्षहरू केन्द्रित आवश्यकता पहिचान तथा सिकाइ क्रियाकलाप निर्धारण गर्नुहोस् ।
  - स्वावलम्बन सिपः विद्यार्थीले आफैंले गर्न सक्ने कामहरू जस्तै लुगाको टाँक लगाउने, हात धुने, नङ काट्ने, कपाल कोर्ने, जुत्ताचप्पल लगाउने आदि) जस्ता सिपहरूको अवस्था तथा आवश्यकताकेन्द्रित क्रियाकलापहरू
  - शारीरिक विकासः शारीरिक अङ्गहरूको विकास जस्तै हातखुट्टा चलाउन, औंलाहरू चलाउन, टाउको चलाउन, शरीरका भागहरू चलाउन, उमेर अनुरूप सामान्य सामानहरू टिप्न, उठाउन, सार्न जस्ता क्रियाकलापहरू
  - सामाजिक सिपः साथीहरूसँग घुलमिल हुने, मिलेर बस्ने, समूहमा कार्य गर्ने, नम्र भएर बोल्ने, पालो पर्खिने, आदर तथा माया गर्ने, निर्देशनको पालना गर्ने जस्ता पक्षहरूकेन्द्रित क्रियाकलाप;
  - संवेगात्मक सिपः अवस्थाअनुरूप प्रतिक्रिया दिने जस्तैः खुसी हुने, दुखी हुने, मुस्कुराउने, हाँस्ने जस्ता क्रियाकलापहरू
  - सञ्चार सिपः निर्देशनको पालना गर्ने, प्रतिक्रिया दिने लिने, अभिव्यक्त गर्ने (बोलेर, सङ्केत गरेर, लेखेर) आदि जस्ता क्रियाकलापहरू
- भाषिक सिपअन्तर्गत (नेपाली, नेपाली साङ्केतिक भाषा र मातृभाषा) सुनाइ, बोलाइ, पढाइ, लेखाइ तथा शब्दभण्डार र कार्यमूलक व्याकरण पर्दछन् । यसअन्तर्गत ध्वनि सचेतीकरण वा पहिचान, वर्णमात्रा चिनारी, शब्दहरूको ज्ञान तथा प्रयोग, पठन प्रवाह, बोध तथा लेखाइका क्रियाकलापहरूको आवश्यकता पहिचान तथा सिकाइ क्रियाकलाप निर्धारण गर्नुहोस् ।
- गणितीय सिपअन्तर्गत विद्यार्थीले सामान्य अङ्क वा सङ्ख्याहरू भन्न, सङ्केत गर्न, लेख्न, पहिचान गर्न, सामान्य गणितीय चिह्नहरू पहिचान तथा सामान्य गणितीय समस्याहरू जोड, घटाउ, गुणन, भाग जस्ता क्रियाकलापहरूको आवश्यकता पहिचान तथा सिकाइ क्रियाकलाप निर्धारण गर्नुहोस् ।
- अन्य क्षेत्रअन्तर्गत उल्लिखित वा दिइएका क्षेत्रहरूले समेट्न नसकेका कुनै थप क्षेत्रहरू आवश्यक देखिएमा छलफलअनुरूप क्रियाकलापहरूको आवश्यकता पहिचान तथा सिकाइ क्रियाकलाप निर्धारण गर्नुहोस् ।
- विद्यार्थीको वैयक्तिक शैक्षिक योजना शिक्षक, अभिभावक, प्रधानाध्यापकका साथै आवश्यकताअनुरूप चिकित्सक, परामर्शकर्ता तथा थेरापिस्टहरूको समेत सहभागितामा निर्माण गर्नुहोस् ।
- क्रियाकलाप तय गर्दा आवश्यकताअनुरूप जिम्मेवारीसमेत उल्लेख गर्नुहोस् ।
- क्रियाकलाप कार्यान्वयनमा समेत योजना र जिम्मेवारी अनुरूप भूमिका निर्वाह गर्नुहोस् ।
- त्रैमासिक रूपमा योजना कार्यान्वयनपश्चात् उद्देश्य अनुरूपको मूल्याङ्कन गर्नुहोस् । मूल्याङ्कन गर्दा यदि विद्यार्थीले पूर्ण रूपमा उद्देश्य/सिकाइ उपलब्धि हासिल गरेमा ४ अङ्क, अधिकांश रूपमा उद्देश्य/सिकाइ उपलब्धि हासिल गरेमा ३ अङ्क, आंशिक रूपमा उद्देश्य/सिकाइ उपलब्धि हासिल गरेमा २ अङ्क र उद्देश्य/सिकाइ उपलब्धि हासिल गर्न नसकेमा १ अङ्क दिनुहोस् ।
- मूल्याङ्कन गर्दा उद्देश्य/सिकाइ उपलब्धिको अङ्क १ वा २ मात्र आएमा पुनः योजना बनाई थप क्रियाकलाप तथा सहयोग गर्नुहोस् ।
- मूल्याङ्कनपश्चात् पुनः अर्को त्रैमासिकका लागि योजना तयार गर्नुहोस् ।

नोटः *अपाङ्गताको प्रकारअनुरूप ब्रेल तथा नेपाली साङ्केतिक भाषा प्रयोग गर्ने विद्यार्थीका लागि उल्लिखित विवरण, निर्देशन तथा योजना वा क्रियाकलापमा आवश्यकता अनुरूपका क्षेत्रहरूमा ब्रेल तथा सङ्केतसमेतलाई बुझ्नुपर्दछ । साथै योजना निर्माण गर्दासमेत आवश्यकता अनुरूप ब्रेल र सङ्केत पनि उल्लेख गर्नुपर्ने छ ।*